

TASPINAR

HAYRİTÇİN
ÇİZER

76

7

SAYI

YIL

HAZİRAN

İÇİNDEKİLER

Kutlu Günler:

Basın Kongresi:

Kubbeli Mescidi:

İktisat — Tasarruf ve Mevzuu:

Adana'lı Ziya'dan:

Şehir Notları:

* * *

Refik Fikret Sağnak

Süleyman Gönçer

Zeki Kadir Eler

Bekir Sıtkı Sencer

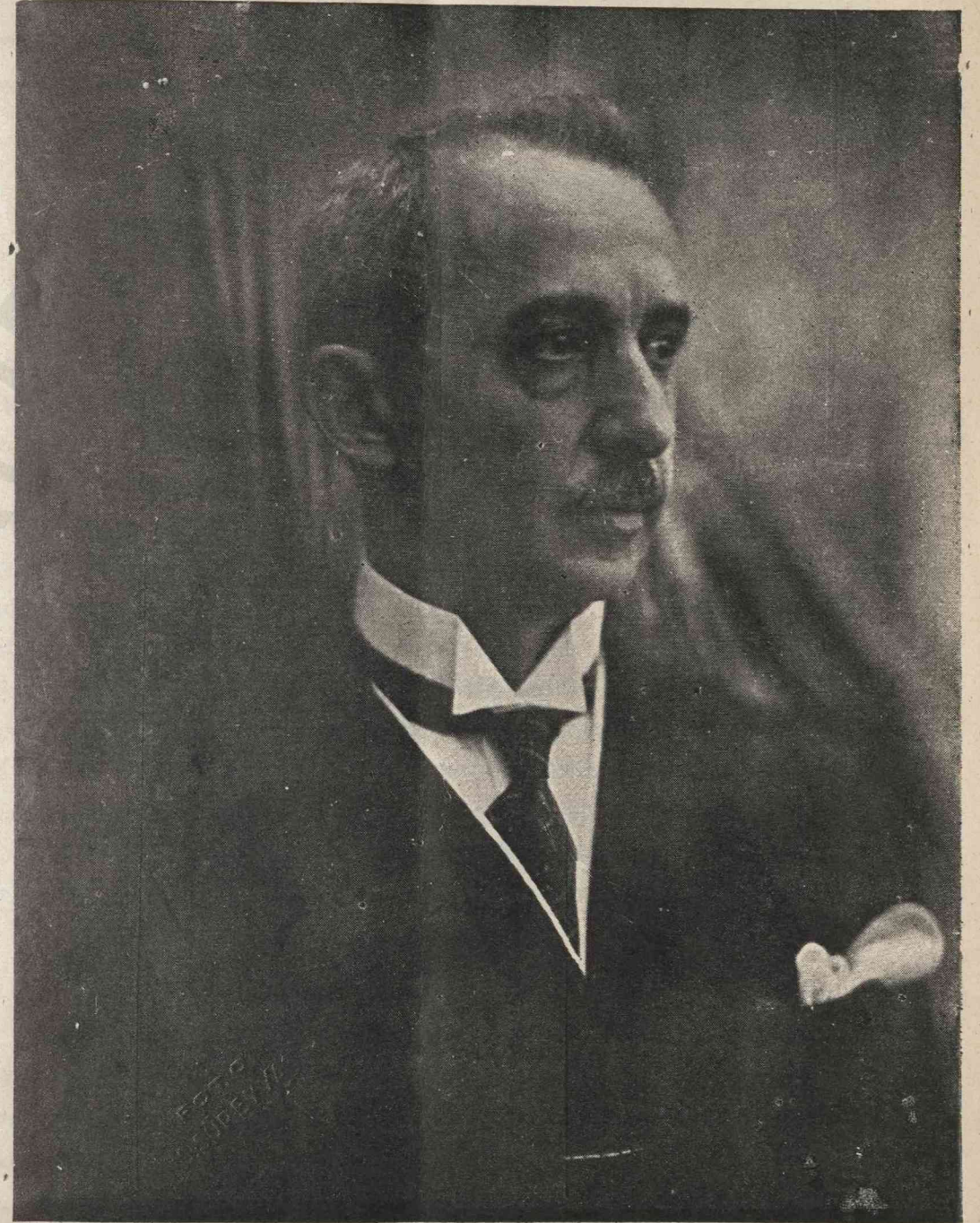
* * *

1 Cumhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahalli tetkikler ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 Münevver geçlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat güzelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

Yazı İşleri Direktörü:

Refik Fikret Sağnak

Yurdun İnönü'de yendiği makûs taliini Lozan'da mesud istikbale çeviren

Enbüyüğümüz Millî Şefimiz.

Lozan'ın 16. İnci yıl dönümü anısı.

Taşpınar : Afyon Halkevi.

KUTLU GÜNLER

Temmuzun son haftası içinde, birbiri ardınca gelen iki gün müstesna bir ehemmiyet taşıdılar : Hâtay'a kavuştuğumuz için candan sevinirken Lozan sulh muahedesi yıl dönümünü kutlulamak ve bu mesut hadisenin sevincini tazelemek suretiyle de bahtiyar olduk.

Türk halkı ile meskûn ve sınırimıza bitişik eski bir Türk ilinin yabancı bir idare altında oluşu yıllardanberi yüreğimizi sızlatıyordu. Hataylıların bu ayrılıktan duydukları ıstırap kadar, bizim onları millî camia içinde, aile ocağı başında görememekten hissettığımız acı da büyüktü. Hatayı bir gün bile kalplerimizden çıkarmamıştık. Hatay da aynı hisle kalbini ana yurda bağlamış, gözlerini Ankaraya tevcih etmişti. Hatay; ana vatana, Ana vatan da Hatayına kavuşurken tıpkı bir annenin uzun zamandanberi hasretini çektiği yavrusuna kavuşması anındaki coşkun hisleri, bu büyük heyecanlı ruhlarımıza doldurmuştur. 23 Temmuzdanberi Türk Hatay, Türkiye Cumhuriyetinin vilâyetlerinden biri oldu artık.

**

Hatay için Halkevimizde toplanıp şenlik yaptığımızın ertesi günü de Lozan sulhunun yıl dönümünü kutluladık. Bir İsveçre şehrinin, Anadolu ortasında küçük bir kasabacağı, (İnönü'nü ve bu ismi taşıyan büyük Türk evlâdını tedai ettirmesi biz Türkler için pek tabiidir. Çünkü Lozan sulh muahedesi çok aziz ve sevgili Şefimiz İnönü'nün ibda ettiği büyük ve kıymetli bir eserdir. Lozandaki sulh müzakerelerini yakından takip etmiş ve bu konferansta geçen hadiseler vukuf peyda eylemiş olanlar İnönü'nün orada nasıl çetin ve muazzam bir iş başarmış olduğunu çok iyi bilirler. Garp cephesi kumandanının harp biter bitmez cihan ta-

rihinin kaydetmediği fevkâlede hadiselerin bütün yorgunluğu üzerinde iken Avrupanın büyük bir kudreti temsil eden usta poltikacıları karşısında yeni ve büsbütün başka türlü bir savaşa girişmesi ve onlara haklarımızı birer birer teslim ettirmesi ancak harukulâde bir zekâ ve çok büyük bir enerji sahibi olan yüksek bir şahsiyetin yapabileceği bir şeydi. Atatürk bu işi en iyi başarabilecek olanın İnönü olduğunu yanılmaz görüşü ile anlamış ve bu vazifeyi ona emanet etmişti.

Herhangibir sulh konferansı, muayyen erazi meselelerinin, tamirat ve tazminat gibi harpten mütevellit işlerin mevzuahs olduğu bir yerdir. Fakat Lozan konferansı böyle değildi. Atamızı veciz ifadesi ile, orada asırların hesabı tasfiye edilmiştir. O zemana kadar yarı müstakil bir devlet hüviyetini taşıyan Osmanlı idaresinin yerine müstakil bir devleti, hislerinden ve menfaatlardan fedakârlıklar yaparak tanımak mecburiyetinde kalanları buna razı etmek çok müşkil bir işti. Daha evvelki konferanslarda karşısındakilere sulh şartlarını dikte ettiren ve münakaşa bile kabul etmeyenler Lozan'ın ilk günlerinde bizi de kendileriyle müsavı görmemek zihniyetini göstermişlerken kâh bütün kudretiyle tarihi hak ve hakikatleri anlatan, kâh da millî azmin başka hal sureti kabul etmez kat'i durumunu askerce bildiren ve binbir türlü politika oyunlarını akim bırakmasını bilen İnönü'nün mesaisi karşısında adım adım ricat etmişlerdi! Lozan'da ekaliyetler meselesi, kapitülasyonlar meselesi gibi işlerin müzakereleri nekadar çetin olduğunu, umumiyetle Lozan'ın ne yaman bir savaşa sahne olduğunu anlamak isteyen gençlerimizin bu hususta yazılmış mufassal kitaplara müracaat etmelerini tavsiye ederiz.

Lozandan evvel yurdumuzda hakim değildik: Gümrüklerimizde istediğimiz tarifeyi tatbik edemezdik. Mahkemelerimizin kaza hakkı tam ve mutlak değildi. Kapitülasyonlar her sahada istiklâlimizi tahdid etmişti. Lozan mübdiini nekadar çok alkışlasak yine azdır!

* * *

BASIN KONGRESİ

Refik Fikret Sağnak

Bu ayın onunda Ankara'da bir matbuat kongresi yapıldı. Bu toplantı cidden faydalıdır. Cumhuriyet Hükûmetinin 3511 Nu. lı basın kanunu; neşriyat işlerine ayrı bir önem veriyor.

Sayın Dahiliye Veklimizin açılış münasebetile verdikleri değerli söylevde bilhassa şu cümleler dikkate değer:

«Memleket ve millet işlerinin mes'uliyetini beraber ve müstereken taşıyoruz. Sizi de kendimiz kadar vazifeli ve mes'uliyetli biliyoruz.» Bu, hakikaten üzerinde durulacak bir noktadır. Bu tarihlere kadar bizde matbuatın lâik olduğu ve taşıdığı kıymet aslâ sayılmış değildi. Matbuata tam anlamile varlığını bağışliyan ancak Cumhuriyet oldu.

«Matbuat medenî ve dürüst bir idarenin aslâ müstağni olmayacağı bir yardımcıdır.» gibi sözlerle Sayın Bakan Cumhuriyetin nekadar ileri bir idare olduğunu tebarüz ettiriyorlar. Şüphesiz, kuvvet ve kudretini efkârı umumiyeden alan demokrasi Türk mütefekkirinin tam anlamile bir koruyucusu oluyor. Esasen bu müteakabil itimattır ki, yıllardanberi yurdu hakikî bir emniyete soktu.

«Hüsnü niyete makrun tenkitlerinizden ancak fayda ve kuvvet buluruz.» Bu hakveristir ki, Cumhuriyetimizi daimî bir tamamlayış içinde bulunduruyor. Eski idare ile yeni idaremizin biricik farkı da budur. Elbette, millete tenkit hakkı veren idarelerin ömrü ebedidir. Aksi takdirde, Osmanlı İdaresinin akibetini düşünmeliyiz.

Yukarda, ilk bakışta göze çarpan, birkaç cümlesini aldığımız nutuk, bütün söylemek istediklerimizin hepsini taşıyor. Yurdun her tarafından birçok paralar sarfile Ankara'ya çağrılan Basın Kongresi üyeleri sayın Vekilinden aldığı güven ve hızla memlekete favdalı olmağa çalışacaktır.

Eminiz ki gelecek yıllar içinde yazıcıların hayatını garantileyen daha yeni kararlar ittihaz edilerek bizde muharrirlik bir meslek haline gelir. Gelir de, bütün yazıcılarımız istikbalinden daha emin olarak çalışır.

Kubbeli Mesçidi

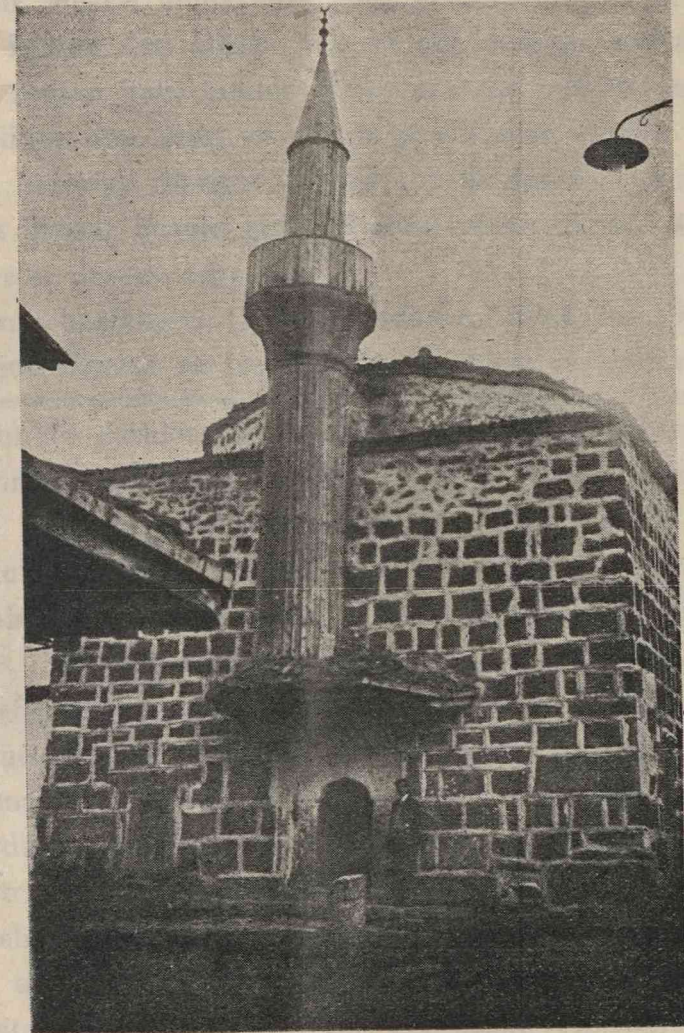
Süleyman Gönçer

Mimarî kıymeti pek az olmakla beraber tarihî değeri pek büyük olan bu meeçid Afyonumuzun bu namdeki mahallesindedir. Afyonda ilk defa kubbeli olarak yapıldığı için bu adı taşıdığı dillerde dolaşan mesçidin tarihî değeri: (Karahisarı Devle)de küçük devletlerini kuran Sahib Atâ oğullarının devrinde yapılan yegâne eser ve kitabesi itibariyle de en kıymetli bir vesika olusundadır. Eskiden ahşap olan minaresi çürümüş ve son zamanlarda mahallenin hayır sever halkının ve Ahmet Alidayı oğlunun kıymetli yardım ve alâkası ile yeniden tuğla olarak yapılmıştır. Eeki minarenin altındaki tavan kısmı çökmüş ve kitabeyi kısmen kapatmış iken şimdi tamamen ve temiz bir şekilde meydana çıkarılmıştır. Beş satırlık sülüs ve Arapça olan bu tarihî kitabe aynen şöyledir:

- 1— Bismi-llahi-rrahmani-rrahim Kale-llahü Teâlâ
- 2— Ve inne-lmesacide lillahi fela ted'u ma-llahu ahaden
- 3— İşare [tü]lmevle-lmuâzzam Nusretü-ddevlete ve-ddin Ahmet Bin Meh-med
- 4— Âzze nasarahu ve bi-imareti haze-lbuk'âtü-lmübareke min âbdül-müzennib elhaç Ali bin
- 5— İdris ahsene-llahu âkibete.fi Ramazanül-mübarek sene ahadi ve se-lâsine ve seb'âmie (Sene hicrî 731, Milâdî 1330)

Bu kitabeden anlaşıldığına göre Sahib Atâ'nın torunu Nus-ratüddin Ahmet beyin işareti ile İdris oğlu Hacı Ali tarafından hicrî 731, Milâdî 1330 senesinde bu mesçid yapılmıştır. Bina kâr-gir dört divar üzerine tek kubbeden ibaret küçük mahalle mes-çidi halinde yapılmıştır. Sonradan kubbesi üzerine kiremit döşen-miş olmalıdır. Binada biricik san'at eseri; Selçuk tarzında oymalı olan ahşap kapısından ibarettir. Binanın pencere sövelerinde en-kazi kadime kullanılmıştır.

Selçuk devletinin İlhanîlerin tazyikı altında çöktüğü sırada Anadoluda İlhanîlere itaat, kâh egemenliklerini ellerine alan bir çok küçük Derebeylikleri arasında yer alan, ozamanki (Karahisarı

Afyonumuzun eski eserlerinden
Kubeli camiinden bir görüüş.

İktisat - Tarif ve Mevzuu

(Economie Politique)

Zeki Kadir Eler

İnsanlar fitreten cemiyet halinde yaşamağa mecburdurlar. Bu itibarla aralarında bir takım rabitalar ve münasebat tekevvünü bir emri tabiidir. Beşerî münasebat hissi vezife noktai nazarından tetkik edildiği zaman ilmi ahlâh, hak ve adl noktai nazarından tetkik edildiği zaman ilmi, hukuk lisan veya din noktai nazarında tetkik edilince ilmi lisan ve edyan gibi ilimler vücade gelir.

Münasebatı beşeriye tesviyei ihtiyaç nokcai nazarından tetkik edilecek olursa iktisat husule gelir. Hukuk, ahlâk, iktisat arasındaki hudutlar son derece seyyaldır.

İktisat ilminin başlangıcı 17inci asırdadır. Bilâhère 19 uncu asrın bidayetinde Fransa ve İngilterede teşekkül ve tevazzu et-

Devle) de Afyon'da kurulan Sahib Oğalları devleti tahminen Hicri 707 tarihlerinden başlar. Bu küçük devletin büyük İlhanîlerin Anadolu valisi Demirtaş ordularına karşı koyabilmesi ve o sayede diğer bir çok derebeylerinin de tazyikten kurtulabilmesi; Karahisar kalesinin metaneti ve Sahib Oğlu Ahmet Beyin siyasi başarısı eseridir. Şöyle ki: Nusratüddün Ahmet Bey; Demirtaşın Karaman, Eşref ve Hamid oğullarını ortacan kaldırmakta olduğu sırada kendine de sıra geleceğini görmüş büyük komşuları Germiyan oğullarına baş vurarak Birinci Yakup beyle anlaşmış ve ona damad olduğu gibi Demirtaşın Karahisar kalesine Hicri 726 senesinde yaptığı hücumları kaynatasından aldığı yardımcı kuvvetlerle defedebilmiştir. Bundan sonra Ahmet bey; Hamit ve Eşref oğullarına ait bir çok köyleri de hükmü altına alarak oldukça kuvvet bulmuştur. Küçük Sahib Oğlu devletinin bu sırada bin kadar köye hakim olduğu anlaşılıyor. Bu parlak devir tahminen hicri 742 den az sonralara kadar devam etmiş ve işte bu devirde Kubbeli mesçidi yapıldığı gibi Ulu cami de onarılmıştır.

Bu yazımızdan maksat Sahib oğulları devleti tarihinden bahsetmek olmayıp mesçidin tarihi kıymetini meydana çıkarmak olduğundan kısa kesiyoruz. Ne yazık ki bu tarihî eser evkafça tasfiye edilmiş vaziyettedir.

miştir. İnsanların ihtiyacı yalnız maddî eşya ile temin edilemez. Aynı zamanda meselâ bir doktorun tedavisine, bir öğretmenin irfanına, bir hakimin adaletine, bir artistin bahşedeceği zevke de ihtiyaçları vardır.

Bu gibi maddî şekilde tecessüm etmiyen keyfiyata iktisatta hizmet (service) namı verilir. Tesviye ihtiyacı tetkik ederken refai maddî olarak akla en evvel servet gelir. Bu servet fakru zaruretin karşılığı olan zenginlik manasına değil ihtiyacın tesviyesine medar olan eşya manasına gelir. İktisatta serveti hukukta mal denilen şeydir.

İlmi iktisadî tarif edecek olursak, servet ve hizmetin istihsal, tedavül, inkısam ve istihlâkine müteallik içtimai kanunları tetkik eden bir ilimdir, diyebiliriz. İktisat ilmi aynı zamanda asrî düşünüş tarzının ifadesinden başka bir şey değildir. Müsbet düşünüş tarzı evvelden (renesans) ile İtalyada başlamış «Reformation humaine»de devam etmiş, İngiltereye geçmiş, nihayet Fransa ihtilâlinde tecelli etmiştir. İktisat ilminin bir âlimin kafasından çıktığını zannetmek doğru değildir. İktisat ilmi başlangıçta devletin iktisadî işleri hakkında muhtelif vesilelerle yazılmış olduğunu görürüz. Muharrirler eserlerinde o zaman cari olan iktisat siyasetine etmektedirler. Münakaşa edilen meseleler iktisat siyasetine taalluk eden mes'elelerdedir. Bunun için (Economie politique) ismi verilmiştir.

Siyasî iktisat yalnız siyasi meselelerle meşgul olmaz. Aynı zamanda iktisadî meseleleri fart noktai nazarından değil, cemaat, şehir, muhit noktai nazarından tetkik eden bir ilim manasına gelir. İnsanlar topladıkları mevaddı tabiiye sayesinde temini ihtiyaç ve istihlâk servet temin ederlerdi.

İnsanlar çoğalmağ ve ihtiyaçları tenevvü etmeye başladığı zaman millet bütün ihtiyacı tatmin edemediğinden istihsalâtı daha mütekâmil şekillere intikal ettirmişlerdir. İstihsalâta yardım edecek alât, edevat vücade getirmek zarureti hasıl olmuştur. Daha sonra bu vesait muayyen bir sınıfın, sermayedarların elinde toplanmış istihsalde sai ve sermaye münasebatı idare etmek lâzım gelmiştir.

Muhit dahilinde her fert muhtaç olduğu eşyanın cümlesini

istihsal etmeye muktedir değildir. Aile devrinde bile sevki tabii ile mesailerini bir şube safında toplamağı faideli bulmuşlardır. Bir insan vücuda getirdiği eşyadan fazlasını digerine vererek yerine başka bir eşya almak zarureti hasıl olmuştur ki bu suretle insanlar arasında mübadele meydana gelmiştir. Erbabı mesai ile sermayedarlardan iki içtimai sınıf meydana gelmiştir. İstihsalin bunlar arasında taksimi bir zaruret halini almıştır bundan. Başka insanlar tabi oldukları muhitlere de bir kısım tefrik etmek icap etmiştir ki devlette inkısam servetten müstefit olmağa başlamıştır. İstihlâki servet iktisadın mühim bir kısmını teşkil etmektedir. Bidayette insanlar "yevmi cedit rızk cedit," suretinde yaşadıkları için bu istihlâk gayet basit görünürdü. Fakat cemiyetler terakki ettikten sonra müstahsil mevkiinde olmayan sunufun ianesi bir mesele halini almıştır.

Orta kurunda Derebeylikler yavaş, yavaş intifaya yüztutmuş ve büyük devletlerin esasları kurulmağa başlamıştır

Devletin varidat elde etmesi için evvelen kalkı zenginleştirmesi ve bunun için sanayii teşvik etmesi lâzım geleceği meydana çıkmıştır.

1492 de Amerika keşfolunmuştur. Gemiler bu kıt'adaki mahsulâtı getirmeye ve mütekabilen diger mahsulâtı götürmeye başlamıştır. İhtiyaç daha ziyade beşeriyolojik mahiyettedir. Arzu onun ruhi bir ifadesidir Muhit dahilinde bütün ihtiyaçlar taklit ve ihtiyat kanunları ile tevarüsen istinsar eder.

Meselâ bir amelenin ihtiyaç seviyesini alalım. Bu seviye bizde başka, Fransada başka, İngilterede başkadır. Bir Amerikan amelesini bizim değil hatta bir Avrupa amelesi ihtiyacı seviyesine koyacak olursak bu amele ıstırabından belki de intihar eder. Bunun için kurunu evvel ve kurunu vusta ihtiyaçları da yekdiğerinden şüphesiz pek farklıdır.

— Daha var —

ADANA'Lİ ZİYADAN

- 23 -

DERLİYEN

Bekir Sıtkı Sencer.

G A Z E L

Zannetmekî aşık benî müşğki cemalim
Yoktur nevesim sürete, hayrani Kemâlim
Lübbü ararım, kışre telâbkâr olamam pek
Söz, olsa da; pür şa'saa, meftuni meâlîm
Arş üstüne çık ta başını yükseğe kaldır
Meşûdum ola dersin eğer bürce hâyâlim
Efsuz ki bu rifati fevkalmelekûtle
Endirdi hadıyda benî zerrâbi sifâlim
Ey ciyfe diyen, devleti düuyaya hasedle
Gerçek mi bu söz? boynuna olsun mu vebalim
Yok müşterisi bir pula bin nazmi Bedîin
Âramı haram etti bana sihri halâlim.

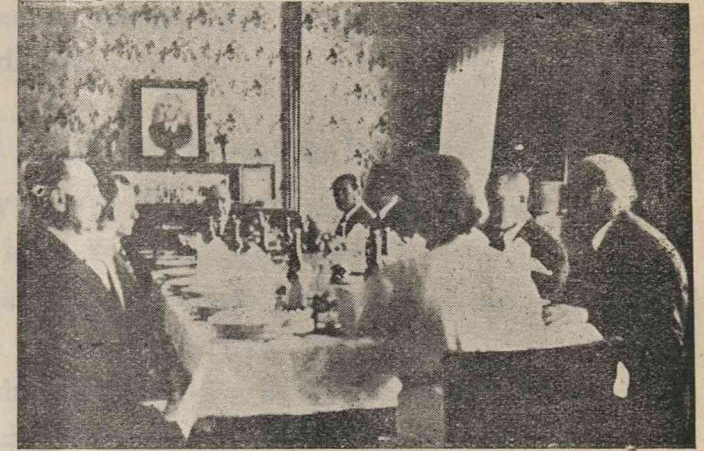
K I T ' A

Sinesi rikkat dolar âvâzı istimdattan
Yüz çevirmez merd olan hemcinsine imdaddan
Macerayı dehrden her ferdimiz mes'uldür;
Müştemise heyeti milliyemiz efraddan.

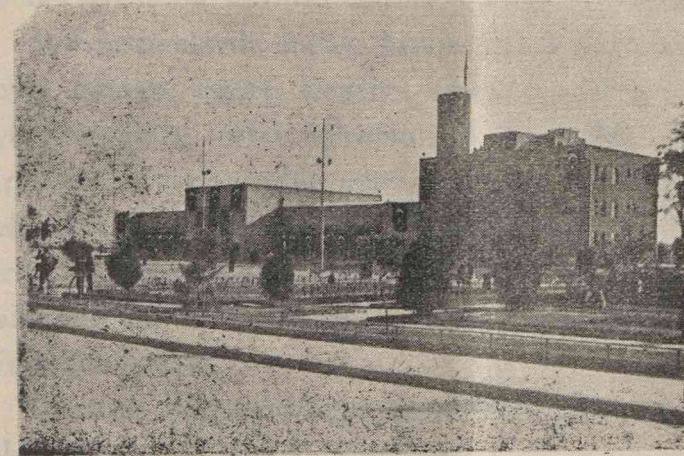
Bu sözü kim demiş, hangi aç yutar;
İki su bir ekmek yerini tutar
Söylenip durursun sen de hey baba,
Karın mı doyurur attığın mantar
Musibet yığidin ıftiharıdır
Fırtına dediğin yükseğe çatar
Ümidi kesmeyip çalışmak gerek
Gün gelir umduğun bir yola yatar
İnsanın kötüsü bilir misin, kim?
Hazır pişmiş aş soğuk su katar
Kimsenin kimseye uymaz iç yüzü
Herkesin gönlünde bir arslan yatar
Lüzumsuz şeyleri alan saygısız
sonunda lüzumlu eşyayı saiar
Onmayınca, bir insanın, âkibet
Bulduğu rahat ta batar
Eski gidis yeni yola nisbetle
Demir yollarında kağnile katar
Refah kapısını çok mudur açsak
Cirdi elimize artık anahtar.

Sayın Büyüğümüz Mû-
nakalât Vekili Bay Ali
Çetinkaya Cumhuriyeti-
mizin büyük eserlerin-
den yeni Afyon Garı'nı
açış nutuklarını verirken.
19 / 7 / 1939.

Afyonumuzun yeni Gar
binası açış töreninden
sonra Sayın Mûnakalât
Vekilimiz şereflerine ve-
rilen bir ziyafette.

Sayın Büyüğümüz Mû-
nakalât Vekilimiz Bay
Ali Çetinkaya'nın eliyle
açılan Cumhuriyetin bü-
yük eserlerinden yeni
modern Gar binamız.

Sayın Büyüğümüz Mû-
nakalât Vekili Bay Ali
Çetinkaya yeni yapılmak-
ta olan belediye ve Çe-
tinkaya Kız Enstitüsünü
tetkike gelirken.

ŞEHİR NOTLARI:

Garın açılma töreni dolayısıyla sevgili büyük millî şefimiz İnönü'nün cevabî telgrafları:

Bay Ali Çetinkaya

Münakalât Vekili

Turgutlu

Afyondaki yeni değerli tesisatı açarken sayın halkımızın gösterdiği sevinç ve takdir hislerine iştirak eder ve sizi tebrik ederken daima muvaffakiyetler dilerim.

İsmet İnönü

Garın açılma töreni dolayısıyla sayın hemşerimiz B. Ali Çetinkayanın yüce millî şefimize telgrafları:

Reisi Cumhur İsmet İnönü'nün yüksek huzurlarına:

Ege mıntakası demiryollarının millî devlet idaresine geçmesi ve Afyon Karakuyu iltisakile Aydın hattile de bağlanmış olması dolayısıyla dört hattın telakisinde bulunan Afyon'un iktisadî, ticarî vüsat ve askerî ehemmiyetinin lüzum gösterdiği tesisatla teçhiz ve takviyesi bir zaruret haline gelmiş ve inşaaata başlanmıştı.

Son zamanlarda inşası hitam bulan yeni istasyon binasile manevra hatları, eşyayı ticariye ambar ve hangarları tahmil ve tahliye rampaları, yirmi lokomotiflik her türlü bakım tesisatını havi bir makine deposundan mürekkep olan bu tesisatı bu defa Afyon'a gelerek dün ve bugün Vilâyet meb'usları, Parti müfettişi, Vilâyet, Ordu ve Parti erkânı ile kazalardan gelen halk mümessilleri ve kalabalık bir halk kitlesi huzurile Cumhuriyet Hükûmeti namına işletmeye açtım.

Osmanlı İmperatorluğu zamanında imtiyazlı şirketlerden kalan eski ve köhne tesisatla Cumhuriyet devrinde ve zatı devletlerinin banisi bulundukları Demiryol siyasetimizin tahakkuk ve kemalinin birer tezahürü olan bu modern eserlerin mukayesesi karşısında, halkın duyduğu asil tahassüsü, Afyon'un bir evlâdı, meb'usu ve Cumhuriyet Hükûmetinin bir vekili sıfatile kendi derin minnet ve şükranlarımı da katarak yüce millî şefime bütün sedakat ve merbutiyetimle arza müsaraat eyler mübarek ellerinizden öperim.

Münakalât Vekili : A. Çetinkaya

Büyük hemşerimizin garın açılma törenindeki nutukları:

«Muhterem ve aziz hemşerilerim;

Bugün millet ve devletin bir vekili olarak Afyonda yeni yapılan gar binasını işletmeye açmak üzere buraya geldim. Sizlerle bir daha müşerref olmak fırsatına nail oldum. Cümledenizi hürmetle selâmlarım. Afyon coğrafi vaziyeti itibariyle Türk vatanının mühim bir noktasındadır. Ege vilâyetleriyle orta Anadolu yaylasını birleştiren bu vilâyetin iktisadî, ticarî ve askerî hareket noktai nazarlarından haiz olduğu müstesna ehemmiyet ve ihtiyaçları Cumhuriyet devrinde takdir edilmiştir. Münakale ve müdafaa itibariyle bu garın ihtiva etmesi lâzımgelen tertibatın evvelâ Nafia daha sonra Münakalât vekili sıfatıyla tam zamanında noksansız alınmasına çalışılmış ve şu gördüğünüz eserin vücade getirilmesi ne muvafakiyet hasıl olmuştur. Bu işte benim rolüm üzerime düşen vazifeyi dürüst ve doğru olarak ifa etmekten başka bir şey değildir. Her muvaffakiyet devlet ve millete aittir. Bu eser müstakil ve hür devletin ve davasını bütün fedakârlığıyla başarmış olan şerefli bir milletin eseridir. Bu neticeden ben de nihayet sizin gibi bir vatandaş sıfatıyla bir hissi iftihar duymaktayım. Şu yandaki binalar, (eski istasyon, depo ve sair binaları göstererek) Osmanlı devletinin verdiği imtiyazlarla kurulmuş ecnebi bir şirketin mahsulüdür.

Bu gördüğümüz modern tesisat ise evvelce de arzettiğim gibi millî varlığın ve millî iradenin kendi azmi ve kendi mesaisile elde ettiği bir eserdir. Elbirliğiyle bu binayı açmağa başlarken Atatürk'ün aziz ve mukaddes hatıralarını derin tâzimle anar ve Milli Şef İsmet İnönü'nü bütün samimiyet ve sadakatimle ve tâzimle selâmlar eserin cümleye mübarek olması temennisiyle sizleri binayı açmağa dâvet ederim.»

D. D. Y. Yedinci işletme müdürü B. Galib Güran'ın nutukları :

Büyük Çetinkayamız, Sayın dinleyiciler.

İlk defa bundan 44 sene evvel Anadolu—Bağdat demir yolları Eskişehirden gelerek Konyaya doğru Afyondan geçti. 1895 tari-

hinde teşrinisani ayında Afyon ana istasyonu işletmeye açıldı. Aradan iki sene sonra Afyonşehir İzmir istikametinden gelen demiryolu ile birleşti, 1879 yılı birincikânununda Afyonşehir istasyonu işletmeye açılarak Afyon—İzmir arası demir yolu münakalesi de başladı. Bu suretle daha o zaman demir yolu noktai nazarından Afyonun, Anadolu için transit mahallinin ilerde göreceği mühim vazife kendini gösterdi.

Fakat ayrı ayrı şirketler tarafından idare edilen bu iki demir yolunun Afyondaki iki istasyonu birbirile iş birliği yaparak memleketin menfaatini temin edecek yerde ve iş itibarile yekdiğerine tamamen bağlı oldukları halde biri şehrin bir cihetinde diğeri öteki cihetinde birbirinden ayrı birbirine artlarını dönmüş vaziyette rakip olarak yalnız şirketlerin menfaatını temine çalıştılar. Yıllarca bu iki hat birleşemedi.

İstiklâl savaşını müteakip bir müddet daha İzmir—Kasaba demir yolları şirketi memleketin ihtiyacına hiç uymayan ta ifelerile millî servetimizi sömürmek için aynı şehrin iki istasyonun bir teşekkül altına alınmasına imkân bulunamamış ve bu ikiliğin tevlit ettiği gayri tabii neticeler dolayısıyla bilhassa Afyon ve havalisi halkı mutazarrır olmuştur.

Şahsiyeti başarılı, çetin azmîle anılan büyük Vekilimiz Çetinkayamızın İzmir—Kasaba hattının millî serveti emen şirket teşekkülünü kudretli iradesile ezdiği tarihte; 1934 senesi Mayısında aynı şehrin yabancı duran iki istasyonu birbirine kavuştu. İşte Bu günden itibaren şirketin senelerce mühmel ve bakımsız bıraktığı demir yolunun durumu düzelmeğe başladı ve Afyon şehri coğrafi vaziyetinin kendisine verdiği ehemmiyetli mevkiî almış oldu. Bu suretle mühim deniz mahreçleri olan üç istikametten, İstanbuldan, İzmirden, Mersinden gelen demir yolunun düğüm noktasında bulunan Afyon istasyonu, memleketimizin en büyük demir yolu ticarî transit istasyonu olduğu gibi münbit ve verimli olan hinterlandı ve İstanbul, Ankara ile İzmir, Adana istikametini birleştirmesi dolayısıyla marşandiz ve yolcu nakliyatında da çok mühim bir vaziyettedir. Geçen bir sene zarfında transit olarak dört muhtelif istikametten gelen ve giden binlerce ton marşandizden başka Afyon ve havalisi yarım milyon liradan fazla hasılât yapmıştır.

İzmir—Kasaba demir yollarına satın alınmasına tabii olarak bir elden idare edilen iki istasyonun eskiden esasen ihtiyacı karşılamamakta olan pek iptidai inşa edilmiş gar, anbar, depo binaları ve hatları başlayan inkişafa kifayet etmemekte iken yüce millî Şefimiz İnönü'nün demir yolu siyasetinde açtıkları çığır üzerinde deringörüşlü bakanımızın kudretli azimleriyle tabiatın müşkilleri pek kısa bir zamanda yenilerek Afyon — Karakuyu hattı inşa edilmiş ve garbi Anadolunun mühim bir demir yolu Afyon vasıtasile ana hatlara bağlanmıştır.

Bu vaziyette Afyon garının nakliyatı eskisile kıyas edilemeyecek derecede büyüdüğünden dört mühim istikamet birleştiği noktada bulunan bu garın teşkilâtının ehemmiyetile mütenasip bir şekilde tevsi edilmesine kati zaruret hasıl oldu.

Her şeyi zamanında görerek, her işi vaktında yapan Cumhuriyet hükûmeti ve onun kıymetli Münakalât Vekili bu mühim ihtiyacı da tam zamanında karşıladı ve bu gün açılma törenini yaptığımız binaları ve tesisatı memleketimize kazandırdı. Açılma töreni yaptığımız inşaat, gar binası, depo atelye ve müstemilâtile yol tevsiatından mürekkep olmak üzere üç kısımdır.

Eski istasyon yolcu binası altı 250 m² servis kısmı üstü bir lojmandan ibaret iken yeni binası 1300 m² servis kısmı ve dört lojmandan mürekkeptir.

Yeni gar binasının holü 290 m² olup eski gar holünün on altı mislidir. Bundan başka bagaj mahalli yolcu bekleme salonları büfe ve servis kısımları ayrı ayrı ve uzun senelerin inkişafı nazarı itibare alınarak ihtiyacı karşılayacak vüsatta tutulmuştur. Bina'nın umumî plânı muamelâtın büyük bir kolaylıkla ceryanını temin edecek vaziyette yapılmış olup mimarî bakımdan modern ve yalnız memleketimizde değil ecnebi memleketlerdeki gar binaları meyânında nümune ittihaz edilecek sayılı ve güzel eserlerden biridir.

Yeniden inşa edilen 800 m² ticarî anbar ve 850 m² zahire hangarı ve 650 metre tulünde rampalar ile gar binası meydan ve personun müstemilâtile beraber 380 bin lira mal olmuştur.

Eski Afyon garı, deposu beş makinelik bir sundurma ve küçük bir atelyeden ibaret idi. Hali hazırda inşa edilen devlet demir yollarının ilk modern deposu ve atelye, yirmi makinelik depo

kısmile orta tamiratile yapacak kudrette bir büyük atelyeden mürekkeptir.

Gerek tesisat ve gerek işletme itibarile bu en son fennî ihtiyaçları karşılayacak vaziyet ve tipte olup ayrıca takriben 5000 m² mütecaviz kömür alacak hacimde son sistem, vinçle çalışan kömür verme mahalleri ve cürof kanalile 120 m³ su alabilecek 18 metre irtifaında alimantasyon tesisatı ve bir döner köprüyü ihtiva etmektedir ki bu tesisat 410 liraya mal olmuştur.

Bundan başka istasyon dahilinde eskiden mevcut olan 8 yol 13 e iblâğ edilerek ayrıca marşandiz hatları ferş edilmiş ve istasyonun 6 bin metreden ibaret olan yolları 14 bin metreye iblâğ olunmuştur.

Yapılan umumî ve modern kanalizasyonda dahil olmak üzere bu işlere 170,000 lira sarfedilmiştir.

Cumhuriyet Hükûmeti demir yolu prensiplerine uygun olarak sessiz ve yorulmadan iki buçuk sene devam eden bütün bu muntazam işlerin bir milyon lirayı mütecaviz bir masrafla vücade geldiğini arz etmekle büyük olan kıymet ve ehemmiyetini tebarüz ettirdiğimi zannedirim. Bütün bu işleri başarabilmemize imkân vermiş olan ve her şeyimizi kendilerine medyun olduğumuz Ebedî Şefimiz Ulu Atatürk'ün muazzez hatıralarını bu vesile ile derin saygılarla yadeder, demir yolculuğumuzun banisi ve hamisi Yüce Millî Şefimiz İnönü'nü Türk demir yolcuları adına tazimle anarım. Bu inşaatı bizzat açmak lutfunda bulunarak törene şeref bahşeden büyük kudretli Vekilimize sonsuz şükranlarımızı arzeder davete gelen sayın misafirlere teşekkür ederim.

Ayın hadiseleri ve Evimiz:

Büyük Hemşerimizin seyahatleri

Temmuz içinde büyük hemşerimiz, Münakalât Vekili Sayın Çetinkaya şehrimizi şereflendirdiler. Kıymetli hemşerimizin her teşriflerinde olduğu gibi bu defa da halkımız büyük tezahürler yaptı. Evimizin büyük sinema salonu da halkevlilerin candan tezahürlerine sahne oldu.

Cumhuriyetin büyük bir eseri olan yeni garın açılma töreni yapılması bu seyahate ayrı bir ehemmiyet bahşeyledi. Bu seyahat tafsilâtını okurlarımıza sunuyoruz :

Büyük hemşerimiz, Münakalât Vekili B. Ali Çetinkaya 19,7,39 sabahı şehrimize gelmişlerdir. Şehir namına bir heyet Düğer de kendilerini karşılamışlar, istasyonda da kalabalık bir halk kitlesi ile komutan ve subaylar, memurlar ve bir askerî kıta tarafından istikbal edilmişlerdir. İstasyonda hazır bulunanları selâmladıktan sonra doğruca belediye dairesine geleu B. Ali Çetinkaya orada da ziyaretleri kabul ettikten sonra şehir dahilinde bazı gezintiler ve ziyaretler yapmışlar ve bu arada evimizi de şereflendirmişlerdir. Vali konağında şereflerine verilen 16 kişilik öğle ziyafetini müteakip vagonlarında bir müddet istirahat eden büyük hemşerimiz öğleden sonra saat 16 da yeni garın, makina deposunun ve istasyon tevsiyatının açılma törenine riyaset etmişlerdir. Muhtelif demiryolların iltisakı, yeni hatlar inşası ve münakalatın çoğalması dolayısıyla ihtiyacı karşılamaz bir hale gelmiş olan eski istasyon binası yanında yapılmış bulunan yeni gar, Cumhuriyetin Anadolu ortalarında yükselen sayısız eserlerinden güzel, modern ve büyük bir örnektir.

Büyük hemşerimiz B. Çetinkaya ertesi perşembe gününüde şehrimizde geçirmişler. Akşamı Parti ve Belediye başkanı B. Hüseyin Tiryaki oğlu tarafından evlerinde şereflerine verilen ziyafeti teşrif ettikten ve gece evimizin biraz sokra anlatacağımız müsameresinde hazır bulunduktan sonra Turgutlu istasyon binasını açmak üzere şehrimizden ayrılmışlardır. B. Çetinkaya gece saat yarımında samimi tezahürlerle uğurlanmıştır. Kendilerine mebuslarımızdan B. Haydar Çerçel ve Hamza Erkan ile Parti müfettişi B. Adnan refakat etmişlerdir.

Evimizin Müsameresi

Perşembe akşamı Evimiz tarafından Büyük hemşerimiz şereflerine güzel bir müsamere verilmiştir. Şehrimizin her sınıf halkından davetlilerin bulunduğu bu müsamereye şeref veren Çetinkaya alkışlar arasında localarına gelmişlerdir.

İstiklâl marşını müteakip, Halkevi başkanı bay Galip Demirer; Büyük Hemşerimize ve sayılv konuklarımıza şükranlarımızı arzla

Çetinkayanın yüksek fazilet ve vatanseverliğini örnek tutarak yetişmeğe çalışan gençliğin minnetlerini tebarüz ettirilmiştir. Müteakiben Edebiyat kolundan şair B. Osman Attilâ Çetinkaya'ya hitaben güzel bir şiirini okudu. Gösterit kolunun hazırladığı piyes temsil edildi. Halk şarkıları heyeti yerli şarkılar çaldılar, zeybek oyununu müteakiben filmler gösterildi. Müzik kolu gençleri ayrıca seçme parçalarla bir konser vermişlerdir.

Çetinkaya gençliğin bu muveffakiyetinden çok mütehassis olarak Halkevi başkanımıza iltifat ve takdirlerde bulunmuşlardır.

Halkevinde Hatay ve Lozan zaferleri büyük tezahüratla kutlandı

Kardeş Hatay'ın fiilen özyurda kavuştuğu günü ve Büyük Millî Şefimizin milletimize en büyük armağanları olan büyük siyasi zaferimiz Losan muahedenamesinin imzalanışının yıldönümlelerini 23—24 Temmuz günleri Halkevimizde yapılan iki büyük toplantıda ayrı ayrı ve evvelden hazırlatılan zengin programlara göre çok canlı ve hareketli kutlulanmıştır. Halkevi gündüzün bayraklarla süslenmişti, gecesi de bir ışık deryası içindeydi.

Hatay kurtuluşu için yapılan toplantıya şitap eden bine yakın yurttaş salondan taşmış, bahçeyi ve bina önünü de kaplamıştı. Bu toplanmada Edebiyat Kolumuzdau Bay Kemal Kurtbaş tarafından Hatay davamız) hakkında özlü bir söylev verilmiş, gene Edebiyat Kolumuzdan şair Bay Osman Attiâ'nın ve Halk şairi Felâhi nin Hatay hakkında yazdıkları şiirler okunmuş, (Yurdum için) namındaki millî piyes Gösterit Kolu gençleri tarafından muvaffakiyetle temsil edilmiş, Hatay'lı bir genç arkadaş yapılan bu candan tezahür sevinçlerden mütehassis olarak bir konuşma yapmıştır. Sevinç ve heyecan tezahürleri arasında devam eden toplantı sonunda bir de film gösterilmiştir.

§ 24 Temmuz akşamı Lozan siyasi zaferinin yıldönümünü kutlulamak için yapılan ve bir gün önceki gibi salonlardan taşıp bahçe ve bina önünü de dolduran bini aşkın yurttaşın kaynaştığı büyük toplantıda, törene İstiklâl marşile başlanmıştır. Ev Başkanı Bay Galip Demirer günün ehemmiyet ve büyük değeri hakkında özlü ve çok heyecan uyandıran, salonda dakikalarca akseden al-

kış ve coşkun sevinç tezahürleriyle sık sık kesilen (büyük harp - Sevr Millî savaş - Lozan!) davalarının ana hatlarını, seyr ve neticelerini özlü noktalarile anlatan ve büyük siyasî zaferimizin büyük kıymet ve ehemmiyetini çok kuvvetli bir fikir ve mana ile tebarüz ettiren heyecanlı ve canlı bir konuşma yapmış, bunu müteakip büyük Millî Şefimiz İnönü ve Lozan için yazılmış şiirler okunmuştur.

Daha sonra Kütüphane kolumuzdan Zeki Eller tarafından bir konferans verilmiştir. Bütün dinleyiciler heyecan ve coşkunluk içinde Enbüyüğümüz Millî Şefimize bağlılık tezahürlerinde bulunmuşlardır. Konferanstan sonra: baştanbaşa Halkevinin amatör gençleri tarafından hazırlanmış olan (Sevr ve Lozan) 1 (Sevr'den Lozan'a geçiş) i ve Lozan'ın kurucu ve kurtarıcı eserlerini tebarüz ettirilen iki canlı tablo gösterilmiştir. Atatürk'ün ve İnönü'nün portreleriyle süslenerek ışık tertibatı ile muhteşem ve çok canlı bir dekor halinde tecessüm ettirilen tabloların tertiplerindeki dikkat ve meharetin artırdığı mana ve ifadeleri; hususî yazılmış şiirlerin okunması ile artan canlılıkları salonu ve binayı yıkarcasına devam eden alkış ve heyecan sagnakları yaratmıştır.

Bize bu günleri gösteren Millî Şefimize içten minnet ve şükranlarla tekrar tekrar selâmlanmıştır. En sonra yine bir film seyrettikten sonra Cumhuriyet ve İnönü marşlarını söyleyerek salonumuzdan dağılan halkımız bir ışık tufanı halindeki Halkevimizin önünden şehrin dört bucağına coşkun bir neşe içinde heyecanlı bir gurur dalgası halinde yayılmıştır.

HALKEVLERİNİN ÇIKARDIKLARI DERGİLERİ AŞAĞIYA DERCEDEDİYORUZ.

Halkevlerinin Adı	Derginin Adı	Halkevlerinin Adı	Derginin Adı
Halkevi (Ankara)	Ülkü	İzmir	Fikirler
Antalya	Görüşler	Konya	Konya
Bafra	Taşpınar	Manisa	Gediz
Bahkesir	Türk Akdeniz	Merzifon	Taşan
Bursa	AltunYaprak	Mersin	İçel
Burdur	Kaynak	Milâs	Yeni Milâs
Denizli	Uludağ	Muğla	Muğla
Elâziz	Ülker	Niksar	Ülker
Eminönü	İnaç	Trabzon	İnan
Eminönü	Altan	Samsun	19 Mayıs
Gireson	Yeni Türk	Sinop	Dıranaz
Isparta	Halk Bilgisi Haberleri	Niğde	Akpınar
	Aksu	Yozgat	Bozok
	Ün	Kayseri	Erciyeş

ABONE:

Seneliği (120) kuruş. Abone için Halkevine baş vurulmalıdır.

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur.

Neşriyat Direktörü : Sami Akyol.

Basıldığı Yer : Doğan Basımevi - Afyon.

Tayyareye Yardım Edelim !

**Çünkü; rahat ve mes'ut bir vatan, seması
tehlikesiz olan yerdir.**